



Nro 23.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Juniusnak 4-dik napján 1793.
esztendőben.*

Anglia.

Lord *Auckland* Angliának a' Hollándiai közönséges társaságnál mulató követje, múlt Aprilisben egy pro memoriát adott bé Hágában a' Hollándiai kórmányozó Széknek, mellyben azt kívánta az Angliai király nevében, hogy azoknak, a' kik XVI *Lajos* Frantzia királynak megölettetésében részesültenek, semmi menedék hely ne engedtetne a' Szövetséges Belgyiom kebelében. Májusnak 3-dik napján elő fordúlván e' tárgy az Angliai felső parlamentomban, némelly ellenve-

téseket okozott az anti-ministerialis részben. — Lord *Sheridan* egyggy áttallyában kárhoztatván a' követnek ezen tselekedetét, mint olyyat, melly a' Parlamentomnak hire 's meg éggyezése nélkül ment végbe, keményen sürgette, hogy Lord *Auckland* vissza hivattatna, törvénytelen tselekedetéért idéztetne törvénybe, a' király pedig tenné azon bé adott memorialist semmivé. Szükség ugyan, *úgymond* ő, a' tsendefséget vissza szerezni Francia Országban; de az a' kérdés, miért fogtunk mi ellenek fegyvert, azért é, hogy magunkat ellenek védelmezzük, és nemzetünknek betsületét fenn tartsuk, vagy pedig azért, hogy XVI *Lajosnak* gyilkosait meg büntefsük, és vissza állítsuk a' régi igazgatásnak formáját? Hogyha halállal akarjuk mindazokat meg büntetni, a' kik részcsültének a' király meg ölettetésében, így öt 's hat milliom embernek kell a' hóhér pallosa által meg emésztenni. s. a. t. — — Mennél tovább beszélt Lord *Sheridan*, annál jobban ki nyilatkoztatta indulattyának belső tüzét, annál nagyobb buzgoságát mutatta a' Fr. patriótákhoz. Ellenbe *Pitth* minister szokott mértékletessége szerént, keveset szóllott, de fontosan, és azt felelte *Sheridan* tüzes ellenvetéseire: „Nem azért hadakozunk, *úgymond*, hogy a' király gyilkosait meg büntefsük, hanem tsak védelmezzük magunkat az ellenünk fel támadtak ellen, semmi egyebet nem kivánt Lord *Auckland* memorialisában, hanem tsak ezt, hogy, ha a' contrarevolutió miatt kényszeritetnének a' királynak gyilkosai hazájokból ki költözni, sem Angliában, sem Hollándiában ne engedtetne nékik menedék hely. Az illyetén gonosz történeteknek el távoztatására, szükség vólna őket példásan meg büntetni. „ — *Sheridánnak* fel tétele 175 voxnak többsége által meg vettetett.

Londonból 12 napján költ levelekből azt olvasuk, hogy sok esedező levelek adattatnak bé a' Parlamentom reformatiója, az az, új parlamentarialis személlyeknek választatása végett, melly

leveleknek számát nagyon igyekez szaporítani az anti-ministerialis rész. — Sokan törvényesnek lenni itilték a' kérést, minden zenebonának el távoztatására, mellyre alkalmatosságot szolgáltatathatna a' népnek mostani parlamentom tagjaival való meg nem elégedések. — Mások ellene mondtak az újjításnak, mint veszedelmes dolognak. — *Burke* vigyázóságra 's okofságra kérte a' többi tagokat. — *Pitth* minister nem vólt ugyan egészen ellene a' parlamentom reformatiójának; hanem úgy, a' mint Angliának constitutiója kívánnya: „Nem szükség, *úgymond* ő, „ottan a' jobbitás, a' hol a' nagyobb tökéletességek miatt, a' jelenvaló jót el kellene vésztetni, példánk lehet Frantzia ország. Nékem úgy tetszik, hogy szakadások vagynak az országban, mellyek a' parlamentom reformatiójának színe alatt *anarchiát*, az az, függetlenség akarnának a' nép közzé bé hozni. A' közönséges választásnak jusza ellenkezik az angliai constitutióval, a' bé adatott memoriálisok egygy hangon vagynak irattatva, 's úgy tetszik, hogy régi constitutióknak le rontását tárgyazzák, annak a' constitutiónak, melly szerint a' király, Rendek és nép között vagy a' törvénytévő hatalom egyarányúan felosztattatva. — *Fox*, *Sheridan*, és társai, mint a' ministeriummal szüntelen ellenkező rész, szokott hangon beszélvén, nagyon sürgették a' parlamentomnak reformatióját, mellynek meg vizsgálása más időre halasztatott.

A' *Commercialis Bill* jóvá hagyatott a' király által, melly szerént minden magát jelentő kereskedőnek manufacturált portékára 100 font Sterl. 50 f. interesre; a' meg nem manufacturált portékákra pedig 60 pro Centora, leg alább 4000 font sterling fog költsön adattni. Egygy Londoni nagy kereskedő háznak, a' melly sok száz manufacturistákat kényszerített vólna el botsátani, 200,000 font sterling adattatott költsön ennek a' *Commercialis Bill*nek ereje mellett.

Noha azt hireztetik némellyek, hogy az Angliai ministerium alkuba erefzkedett volna a' Londonba küldetett Frantzia Commissariusokkal; még is mindazonáltal egész Britanniában kemény hadi készülétek tétettetnek. — Irlandiában, avagy Hiberniában 8 regement kapott parantsolatot a' tengeren való masirozásra. — A' Dublin és 10 Grófságoknak katonáik az Ország' védelmezésére rendeltetvén, hadi lábra állitattak. Egy szóval, 48 linea hajók, 63 fregatták, és 70 Schaluppok és Kutterek készittettek ki a' tengeri hadakozásra, 30 companiával szaporitatott a' hadakozó hajó sereg. Az *Edgar* nevű 70 ágyús kaper hajó, egy Frantzia rabló hajót fogott el, a' melly annakelőtte kevés órákkal egygy igen gazdag 's Cadixba igyekező Spanyol hajót rablolt el, mellyen 168 láda ezüst arany rúd, drága gyöngyök, és több betses, két milliom font sterlinget érő portékák valának. A' mint mondatik 60,000 font sterling meg jutalmaztatást fog ezen nyereségből Admiral *Gell*, a' ki azt el vette, kapni; a' hajós katonák pedig egygy nyolctzad részét a' nyert zsákmánynak.

Dánia.

Kopenhágából, Dániának fő városából, Majusnak 10 napján irt levélből olvasuk, hogy a' meg holt Frantzia királynak ifjabb öttse az Artésiai Gróf az előtt két nappal érkezett volna oda egy Orosz Fregattán, néhány Frantzia és Moszka officirekkel égyütt, holott a' királyi familiát meg látogatta, a' királyi residentiát meg szemlélte, de nem ott, hanem tsak egy vendég fogadóba hált. Következett napon ismét hajóra ülven London felé vette úttyát. Az Orosz Fejedelelem asszony *II Katalin*, rendkívül való hajlandóságát mutatta ehez a' szerentsétlen király fihoz, és azon kívül, hogy útazására 12 ezer arannyal ajándékozta meg ötöt, minden héten 15 ezer rublát rendelt nékie addig, mig Fr. Országban lévő atyai örökségét vissza szerezhetné. Úgy hallatik,

hogy Londonból, az ott múlató emigralt, az az, hazájokból ki költözött Frantziákkal égyütt hajókra fog ülni, 's velek égyütt *Bretagnéba*, az az, Kis Britanniába, Frantzia Országnak egygy szép tartományába, holott nagyon meg szaporodott a' Royalistáknak, avagy királyt kívánóknak száma, fogna utazni.

Az Angliai és Frantzia ki kötő helyekben meg tartoztatott Dániai hajók, lassan lassan egymás után mind szabadon botsátatnak.

E' mellett bizonyosnak lenni mondatik, hogy Dánia és Svéczia tökéletes neutralitást, az az, semmi részre való nem hajlást fogna tartani a' jelenvaló környül állások között; sőt annyira vitték a' dolgot, hogy Angliának meg egygyezésével a' Frantziáknak is szabadosan küldhetnek eleséget, sem egygyik, sem másik hadakozó fél nem fogja a' Dániai és Svétziai kalmárokat kereskedéseikben akadályoztatni és háborgatni.

Frantzia Ország.

Minthogy a' jelenvaló időben nem tsak Európának, hanem az egész világnak szemei Frantzia Országra, annak környül állásaira, és jövendőbeli állapotjára vagynak függesztetve, nem lehet tsudálni, hogy az újság irók is leg inkább a' körül koptattyák pennáikat. Magok a' N. Gyűlésnek tagjai is jól tudják azt, de valósággal tapasztallyák is, hogy egész Európa kárhoztattya tselekedeteiket, constitutiójokat, és mind egygy más, mind mások ellen gyakorlott törvénytelen ségeiket. Örömet betsüllettel akarnának ha lehetne, szövevényes környül állásaik közül ki szabadúlni; ahozképest készek nemtsak vagyonokat, hanem életeket is fel áldozni. Mind külső, mind belső ellenségeik sok bajt, és kedvetlenséget okoznak nékiek. Egygyik város, a' másiknak példája által indittatván, ki kel ellenek, és vagy magok között szövetséget kötvén, új törvényeket hoznak előbbi tsendefségeknak vissza szerzésére, vagy

a' Royalistákhoz tsatolván magokat, könyökig mártogattyák kezeiket a' velek egyet nem értő hazájokfiainak vérekben. Leg több lármát okoznak ezek Frantzia Országban. — *Májusnak* 13 napján tartatott ülésben elő állván *Santerre*, szokása szerént, fel fuvott pofákkal arról tett jelentést, hogy Páris városában ki állítatott 12 — 14 ezer recruták immár készen vagynak, és hogy következő napon 80 ágyúkkal, és sok hadi eszközökkel meg rakatva ki indulnának a' *Vendée* osztaályban öszve gyült rebellisek ellen. Egyfzersmind azt a' plánumot is által adta, melly szerént ő hadi operációit, avagy munkáit fogja folytatni, olly véggel, hogy a' N. Gyűlés azt vizsgáltná meg. — A' közönséges tsendefségre vigyázó deputáció is fel adta ezen napon tartatott ülésben a' Fr. hadi seregeknél szolgáló Stabalis tiszteknek neveiket, kik között egynehányan vóltanak a' N. Gyűlésnek tagjai közzül, kik ellen vólt is valamelly ellenvetés. Sőt a' mint közülök némellyek állattak, nemtsak Jakobinusok, nemtsak igaz patrióták, hanem aristocraták is találtattak közöttök, a' kik itileték szerént, nem javára, hanem veszedelmére vólnának a' nemzetnek. — Sok perpatvar után a' végeztetett el, hogy a' fel adattatott Stabalis tiszteknek neveik nyomtatásának 's osztogattásának ki, és a' kinck mi-tsoda ki fogása lejénd ellenek, jelentse meg az Előjáróknak. Ennek végződése után egygy magános levél olvastatott fel a' gyűlés előtt, mellyben többek között, a' jelentetett, hogy a' mióltta *Thuarst* el vették az insurgensek, avagy Royalisták, azóltától fogvást semmi előmenetelt nem tehettek, és hogy sokan közülök meg bánván tselekedeteiket, honnyokba villza mentenek.

Májusnak 14 napján, Burdegaliának, Aquitána igen népes és kereskedő városának küldöttjei jelentenek meg, 's tetteinek panaszt lakos társaiknak neveken azok ellen, a' kik, azon tartománynak képviselőit ótsárolták és fenyegették,

's világosan meg mondták, hogy, ha bosszúsággal illetnék, vagy meg sértenék azokat, ők Páris városán állának érettek bosszút. E' miatt nagy viliongás támadott a' tagok között; de csak ugyan végtére is a' végeztetett el, hogy a' közönséges tsendésre vigyázó deputációra biztattatna a' N. Gyűlés állapotjának meg vizsgálása, és olly eszközöknek fel találása, mellyek által minden titkos ellenségeiknek igyekezetek semmivé tétetne.

Generál *Labourdonnay* (olvasd *Laburdonné*) néhány Nantesből hozzá küldetett magános leveleket közlött ezen ülésben a' N. Gyűlésnek tagjaival, mellyekben azt irták néki baráttyai, hogy *Nantes* és *Sabolium* között való égyefség ismét helyre állitatott, és hogy a' *Ligerisnek* környékéből ki üzettettek a' rebellisek.

A' Frantzia Revolutiónak kezdetétől fogva szembe ötölhetőképen meg gazdagottanak a' Jakobinusok, és mintegy 9000 közülök igen kövér hivatalokat nyertenek, nemcsak a' polgári, hanem még a' hadi állapotban is, úgy annyira, hogy sokan közülök, noha soha nem szolgáltanak legyen is, még is Obesterségig, sőt még Generáliságig is fel mentek, a' kik attyokfiait, 's barátait táborig eleségeknek, és egyéb hadi eszközöknek bé szerzésekre küldvén, mindnyájokat meg gazdagították. Sok Jakobinusok, a' kik az előbbi 's mostani N. Gyűlésnek tagjai vóltanak, temérdek pénzt, 's jószágot szereztenek magoknak. — *Májusnak* 15 napján tartatott ülésben elő fordúlt ez a' tárgy. Némellyek azt tanátslották, hogy minden N. Gyűlésnek tagja kemény büntetés alatt adja fel, mennyi fekvő jószága, töke pénze vagyon, kinek 's hová adta azt interesse, egyfzersmind mutassa meg azt a' kút főt is, mellyből magának azt a' kintset szerzette 1789 esztendőtol fogva. — *Marat*, és követő társai, kikre kétség kívül tzelozás vala, erősen ellene szegezték magokat ezen fel tételnek; ahozképest

égyedül csak az határozott meg, hogy minden nemzet képviselője köteles legyen, a' midőn kivántatni fog, vagyonáról számot adni.

Lyonban, hasonló nevezetű osztálynak fő és népes városában ismét nagy tűz támadott a' lakosok között, sok vérszopó Jakobinusok erőt vévén a' többin, magoktól egyy revolucionale tribunált állítottak fel, és 1500 embert hányván tömlötzökre, mint rofsz patrióták ellen, halalos sententziát akartak fejekre mondani. — *Májusnak* 16 napján elő fordulván ez a' dolog, el végeztetett, hogy az említett vérengező szék semmivé tételsen, nemcsak *Lyonban*, hanem másutt is, és hogy kötelesek legyenek az Előjárók az illyetén törvénytelenések ellen a' lakosokat védelmezni, és a' N. Gyűlésnek annak idejében jelentést tenni. Ellenkező környül állások vagynak Marsiliában. Itten a' közönséges tsendeségnek meg háboritói ellen költenek ki a' lakosok, és még azokat a' N. Gyűlés által oda küldetett Commisariusokat is, a' kikre nékik gyanúságok vólt, meg fogták, és minden nállok találtatott papirost meg vizsgáltnak. Tudva vagyon előbbi újság leveleinkből, hogy a' Burbóniai házhoz tartozók, 's velek egygyütt *Egalité Filep* is, a' vólt Orleáni hertzeg Marsiliába küldettetenek őrizetre. Ezeket nem régiben maga eleibe idézte a' főben járó dolgokra vigyázó itilő szék. *Egalité Filep* ifjabb fiával egyetemben elő vitetvén, kemény kérdőre vonatattott. Az eleibe tétetett kérdéseknek, a' revolucionak kezdetétől fogva való maga viselete, gondolkozásának módja, másokkal való egygyefsége, kiváltképen pedig azok a' környül állások valának tárgyai, mellyek azt a' gyanút szerzeték ellene, hogy ő a' Frrantzia közönséges társaságnak veszedelmével királyi méltoságra vágyakozott vólna, és hogy titkon meg is egygyezett vólna ő abban *Dümurierrel*. A' törvénybe idéztetett *Egalité* minden kérdésekre egyyenesen felelvén, tagadta a' vádat. Ő utánna 13 esztendő fia vonatott számadásra, 's leg elsőben is az a' kér-

dés tétetett eleibe: *ha ugyan igaz patrióta volnaé ő? Igen is polgárok, felelt az ifjú. Ismét, hát ugyan inkább akarnaé ő az előbbi constitutió alatt printz lenni, mint a' jelenvaló alatt polgár?* Erre is világosan, és a' biráknak kívánsága szerént felelt az ifjú. Következett napon az *Egalité* felesége, és a' vólt *Conti* hertzeg vonattak ráhára, kik mind ketten ártatlanoknak lenni találtattanak. Harmadik nap *Egalitének* az a' fia vétetett kérdőre, a' ki az Olasz országban táborozó Fr. seregnel vólt tífztségben. Ez ellen is semmi rossz nem találtatott. Meg válik, mi leszen ezeknek végek.

A' fellyebb említett N. Gyülésben olvastatott fel ama hires Corsikai Generálnak *Paolinak* levele is, a' ki avval vádoltatott, hogy ő Corsika szigetét a' Fr. eggyeségétől el vonni, és önnön magát akarná annak független fejedelmévé tenni. E' miatt a' N. Gyülés eleibe idéztetett egynehány izben, de egyfzer sem jelent meg. Ezen levelében tehát fájlallya, hogy vénsége, és gyakorta való erőtlenségei miatt, nem engedelmeskedhetett a' N. Gyülés parantsolattyának. Minden ellene költött vádakát meg hamisitván, ekként rekeszti bé levelét: „*Polgári képviselők, ha gondollyátok, hogy ennek a' tartománynak békesége és tsendefsége addig nem lehet, mig én abban vagyok, mondjátok meg világosan, azonnal minden ellenkezés nélkül el fogom örökre azt a' földet hagyni, melly engemet szült, 's nékem örök emlékezetet szerzett.*

Májusnak 17 napján azt a' hirt vette a' N. Gyülés, hogy a' Royalisták, az az, a' királyt kívánó pártosok, mintegy 20 — 25 ezren, flintákkal és dárdákkal fel fegyverkezve, 's minden megkivántató eszközökkel jól fel készülve *Thuarsból* ki menvén, *Niortum* és *Partiniacum*, a' Pictaviai tartománynak *Losai* felé indúltanak, minekutánna szabados botsátották vólna a' N. Gyülés által rendelt előjárókat, olly fel tétellel, hogy ők többé nem folytatnák hivatallyaikat. Ezek

közt a' Royalisták között sok nevezetes emberek és polgári hitet le nem tett papok találhatók, a' kik nagy tekintetben vagynak a' kölség előtt. — Mintegy 80 ezer emberből áll az ellenek küldetett sereg. A' *Ryfseli* vidékről és városból 11000 ember ment ellenek. *Strafsburgumban* is egygy batalion fog e' végre fel állítani.

Párisban Májusnak 18 napján költ levelekből azt olvassuk, hogy ottan ismét sok gyanús emberek fogattanak el, és hogy e' miatt igen sok panasz ment a' N. Gyűlés eleibe. Ahozképest el végeztetett, hogy a' törvényes dolgokat folytató deputatio jelentést tegyen ezen törvénytelen rabságba való vetésről. — General *Miranda*, a' ki avval vádoltatott, hogy *Mastrichtnak* ostromlását *Dümurier* titkos parantsolattyából hagyta félben, és azért a' revolutiónalis szék eleibe idéztetett, ártatlannak találtatván, szabadon bocsáttatott, és a' mint mondatik, valamelly titkos dologban fog Spanyól Ország ellen küldetett. *Kellermann* Generál is Párisban vagyon mostan. Generál *Düvergue*, a' közönséges társaság' ellenségeivel való égyet értéssel vádoltatván, vissza hivatott *Bayonnéból*, és a' revolutiónalis itilő szék eleibe fog idéztetni hivségtelenségéért.

Ugy hallatik, hogy a' Royalisták meg vették a' Pictaviai tartományban a' nemzeti seregek által. *Sandat* Generál azt írta a' N. Gyűlésnek, hogy ő, Májusnak 16 napján *Fontenay* mellett egészlen öszve törte őket, és 10 nagy, 's 14 apró ágyukat vett el tőlök, minden tábori eleségektől meg fosztotta őket, ennekfelette 600 le vágott, 80 pedig el fogott közülök.

Mások ellenkező módon beszélnek és irnak a' Royalistákról. Bizonyosnak lenni mondatik, hogy azoknak Vezére *Gaston* öt colonnében masirozik Páris felé, és hogy csak 45 órányira vagyon attól. Valahová megy és fordul, mindeütt elegendő követőket kap, minden alája veti

magát, elegendő tábori elesége, fegyvere és katonája vagyon. A' Gerumai osztályból azt a' kedvetlen hirt vette a' N. Gyűlés, hogy Bayonába 10,000 Anglus katonák léptenek volna ki a' szárazra. Az illy egymással ellenkező hírek között nehéz az igazságot ki tanulni, rövid idő múltán bizonyosabbat fogunk e' történetről hallani.

A' Pyreneumi Fr. tábort kormányozó General *Servan*, meg foztatott hivatalyától, 's helyére *Deflers* tétetett ottan kormányozóvá.

Montpelliérből, alsó Langvedociának igen szép és népes városából az iratott Májusnak 3-dik napján, hogy onnan minden őriző katonák, és fegyvert fogható férfiak a' táborba mentenek, és hogy helyettek 900 asszony személlyek válalták fel a' strázsát. Ezek a' vitéz amazonok, minden nap gyakorollyák magokat a' fegyverben, kiváltképen a' lövésben, és a' mint iratik, olly kétséget szerzettek immár magoknak a' mindennapi gyakorlás által, hogy abban nem alább valók a' férfiaknál. Igen jó hadi fenytéket tartanak magok között, rövid jakkedlit, az az, újjas hátul hasított dolmánt, kalapot, és hollzú nadrágot viselnek.

Bayonnéból azt az örvendetes hirt vette a' N. Gyűlés, hogy a' Fr. hadakozó hajó sereg a' *Biscáya* tengerbe bé menvén *Fuentarábiát*, a' Spanyoloknak erős várát, és szép kikötő helyét, 4000 bombát hányván abba bé, porrá égették. Jaj tinéktek Spanyol leányok. A' miképen *Hager*, Geografiájának I. részében meg jegyzette, iten t. i. *Fuentarábiában* minden esztendőben egyszer asszony vásár szokott tartatni, mellyben megjelenvén a' házasulandó férfiak, a' mellyik nekik tettett, azt választották 's vették meg magoknak az oda vitetett leány ménesekből feleségül.

Sok meg vénhedett hajadon leányok örülnének, ha másutt is tartattatnának illyetén asszony vásárok, holott talám ők is férjekre kaphatnának.

Hadi Történetek és Környülállások.

Múlt postán tett igiretem szerént, imé, a' mint tudom, le irom *Famars* mellett, múlt hólnapnak 24 napján történt tsatának historiáját. Tapasztalván Pr. *Koburg* a' *Famars* mellett fekvő Frantzia tábornak mozdulásait, tanátsosabbnak lenni tartotta azt meg előzni, mint meg előztetni. Ahozképest Májusnak 23 napján éjféel előtt 12 órakor magához hivatván, kórmánya alatt lévő nevezetesebb Generalisokat, azon tanátskozott velek, mit kellyen az ellenséggel mivelni, el kell évárni, vagy réá ütni? Mindnyájan abban egygyeztenek meg, hogy jobb leszen őket meg előzni, 's véletlenül meg támadni, még pedig minden halasztás nélkül. Azért vége szakadván éjféel után a' tanátskozásnak, mindjárt parantsolat adattatott a' regementeknek az ütközetre való készületre. Végbe is vitték, úgy hogy viradta előtt három órakor, már mindnyájan fegyverbe állottanak, 's a' várták tsata piatzra való menetelre adattatandó parantsolatot. Jel adatván a' masirozásra, egyenesen *Famars* felé vették úttyókat, olly reménységben lévén mindnyájan, hogy vigyázatlanságban fogják az ellenséget találni. De melly igen meg tsalatkoztak, látván, hogy a' Frantzia tábor fegyverben álván várja őket. Avval Printz *Koburg* nem gondolván, meg támadta őket, és mindgyárt eleinte el foglalta a' tábor előtt hányt föld váraikat, és a' Ronelle vizén túl szoritotta őket. Az alatt, hogy az Angliai és Hannóverai seregek, mellyek az *Eboracumi* herczeg kórmányára valának bizattatva, az említett vizen által menvén, az ellenséget meg verték, táboraikat el hagyni, és 10 ezret közülök Valenciennesbe menni kényszeritettének, más felől Gr. *Clairfait* hadi tármester támadta meg *Aubri* mellett az ellenséget, és minden sántzait el foglaltván vissza üzte. Látván tehát az ellenség veszedelemben való forgását, oda hagyta táborát, 's *Bouchain* felé vette úttyát. A' gyözedelmes Cs. K. seregeknek 400 Frantziák, 1 Generál, 2 Obest-

lieutenánt, 1 Májor, 3 kapitány, 7 hadnagy, és 20 ágyúk estenek kezekbe. Ezen kívül igen sokan hüllottanak el közzülök. A' miéink közül mintegy 400 ember hólt meg, és esett sebbe, kik között 40 tisztek vóltanak. Ugyan e' napon támadta meg az Orániai Printz kórmánya alatt lévő Hollándusokkal *Orchiest*, és nemtsak el foglalta azt, hanem ennekfelette az ottan fekvő őri-zetet is rabságra vetette.

Bipontumban költ tudósítások szerént, a' Mőzsa vize mellett lévő Frantzia tábornak *Thionville* és *Sarlouis* mellett fekvő osztályai, ismét közelebb jötte nek a' Német Birodalom határaihoz, és öt apróbb corpusokra osztatván fel, Sarlóuis-tól fogva Hombachig cordont formáltak. *Eggyik* része Sarlovis mellett fekszik; *másik* Forbachnál; *harmadik* Saarbrükkennél; *négyedik* Limbachnál; *az ötödik* pedig Bliescastennél és Hombachnál. Májusnak 20 napján a' Prussiai és Hallsiai éggyesült seregek Neukirchenbe masiroztak, az ott fekvő Frantziáknak meg támadására. Három óráig tartott ágyúzás után, onnan az utólsóbbak el üzetettek. Mennyi veszett el közzülök ezen tsatában, nem tudatik, hanem 40 fogságba esett. A' Prussusok közül két hufzár maradott a' tsata piatzon. Mind ágyúikat, mind a' Saarbrükki hertzeg lovait el vitték a' Frantziák. Neukirchi residentiájában találtatott bútorait is szekerekre rakták, de el nem vihették, a' mindenütt nyomokba ment Prussusok és Hallszusok miatt.

Karlsruhéból az iratik, hogy *Wurmser* Generál, a' ki eddig a' Rajna vizén túl Landau mellett táborozott, onnan vissza vonván kórmánya alatt lévő seregeket, *Rastadt* mellett, a' Bádeni Marchionatusban telepedett le, és a' mint mondatik, Prussiai seregek fognak helyettek Landau alá masirozni. A' Prussiai király meg únván a' sok apró tsatákat, parantsolatot adott hadi vezérjeinek, hogy akármiben kerüllyön, igyekezze.

nek, az ottan erős sántsokban fekvő Frantziákat ki üzni. Ellenben *Wurmser* Generál a' Rajnának innekső partyán Filipsburgtól fogva egész Baselig cordont fog húzni, a' Frantziák gyakorta való ki tsapásoknak meg akadályoztatására, és minekutánna a' segítségére rendeltetett Cs. K. seregek oda érkezendének, egész erejével meg fogja az ellenséget támadni.

Hanauból az a' hir érkezett hozzánk leg közelebb, hogy Májusnak 19 napján keményen megverték a' Prussusok Homburg mellett a' Frantziákat. Ezek kezdték el a' verekedést, amazok pedig t. i. a' Prussusok hálóba akarván őket keríteni, egygy kevelsé visszát vonták magokat; azomban látván a' jó alkalmatosságot, egész erejekkel réájok rohantak, 's mintegy 5000 embert terítettnek közülök a' földre, és nem kevesebbet fogtanak el. Hanem valósággal magoknak is sokba került.

Frankfurtban Májusnak 23 napján irt tudósításokban olvassuk, hogy a' Moguntziában fekvő Frantziák, az előtt harmad nappal, éjjel hajókra ülven, az úgy nevezett ón szigetre (Bleiinsel) mentenek által, olly fel tétellel, hogy Gustavsburgra üthessenek. Azomban észre vévén *Röder* Prussiai Generál Májor fel tételeket, két compánia Sax katonákkal, a' Pr. király testörző seregének harmadik batalionjával, két Cs. K. compániával a' *Pelegri* regimentéből, 's ugyan anynyi compániával *Thadden* Pr. Generál regimentéből maga mellé vett, és a' Rajna vizének innekső partyán hadi rendbe állitván őket, keményen ágyúztatott a' Blei szigetben meg állapotott Frantziákra, a' kik ki nem álhatván a' kemény tüzet, sok veszteségek után onnan el lódúltak 10 tsonakot rakván meg sebeseikkel. A' meg holtakat többnyire mind a' vizbe hányták, tsak 30 hagytak a' földön. A' *Röder* Generál seregei közül

70 ember hólt meg, és esett sebbe, kik között hét hadi tisztek valának.

Ugy halljuk, de nem is lehet másképen, hogy igen nagy szűkség uralkodik Moguntziában, és az onnan jött tudósítások szerént a' kaffénak fontya 1 forint; az olvasztott vajnak fontya 1 forint 36 kr. a' füstölt sódarnak és más féle hús-nak fontya 1 forint; juh húsának fontya 36 kr. borjú húsának fontya 46 kr; tehén húsának 32 kr. Egyg tojást 4 krajtzárnál alább meg nem lehet venni. Minden féltő jószágaikat a' házak alatt lévő pintzékbe hordották a' lakosok, és sok tűz óltó edényeket, készitettének. Minden ház előtt nagy vízzel meg töltetett hordók állanak, félvén a' Prussiai tüzes golyóbisoknak emészto erejétől.

Ugy hallatik, hogy *Dünkerka* ostromlására ki állitatott Angliai hajó seregnek fő kórmányozója ismét fel kérte volna a' várat a' benn lévő őrizettől, kinek újobban azt izente a' Fr. comandáns, a' mit izent vólt ennekelötte, t. i. hogy ő utolsó emberéig fogja a' várat védelmezni. Az ott lévő Frantzia őrizet 3000 főből álló.

A' Frantzia N. Gyűlésnek *Dümurier* által fog-ságba ejtetett biztosai, u. m. *Bournonville* vólt hadi minister, *Camus*, *Lamarque*, *Bancal*, és több társaik, Májusnak 24 napján *Koloniában* vóltanak, hanem onnan *Koblentz*be vitettének.

Bét s.

Múlt Májusnak 29 napján tartatott hadi tanátsban, a' Pr. *Koburg* kórmánya alatt lévő hadi seregeknél Generál Quártélymesternek méltóztatta ő Felsége Hertzeg *Hohenloét* tenni, Hertzeg *Reuszot*, a' ki eddig *Coloredó Wentzel* gyalog regementénél Obester vólt, Generál Májorrá tette,

Báró *Mack* Obestert pedig, a' ki a' *Famarsi* tsatában egy kis sebet kapott a' nyakán, meg holt *Jackmin* vasas regementével ajándékozta meg, minden szokásban lévő taxának el engedésével.

Jelentés.

Pápáról jelentetik, hogy a' *Magyar Hirmondóban* Januarius elein ki hirdetett *Tanító könyv* ki kerül ugyan *Medardus* hetiben a' nyomtató sajtó alól, de mivel a' Pestre menő hajók már másfél héttel előtte le indulnak, a' mikorra még ki nem jöhet; tehát a' mostani Pesti vásárban a' könyv meg nem jelenhet. Mindazáltal a' közel lévő *Collector Uraknak* u. m. *Györbe, Komáromba, Palotára*, leg első alkalmatossággal kezekhez fognak küldetni a' kívánt nyomtatványok. A' többi *Collector Urak* pedig a' kik parantsolni méltoztattak, nevezet ízerént *Debretzenben, Patakon, Losontzon, Miskóltzon, Ungváron, Pesten és Szabadszálláson*, a' *János fővételi Pesti vásárkor* minden bizonnyal kezeikhez vehetik. Ha még addig másoknak is fog tétzeni parantsolni, akkor egy úttal szivesen szolgálhatunk. Most pedig arról, hogy a' terminusra nézve egy kevés hátra maradás esett, az, a' ki miatt esett, alázatosan engedelmet kér általam mindelektől, e' részben ez után lejendő maga meg jobbitásának fogadása mellett. — 23. May. 1793.

Látzai József. Ref. Professor.